

Orðaskífti:

Tjóðveldismenn hava rætta svarið, men tíverri hava teir stillað ein skeivan spurning!

Tjóðveldisflokkurin hevur í meira enn eitt mannaminni júkað upp í saman at loysing og tjóðveldi er einasta loysnin hjá føroyingum. Tað siga teir enn, bert við teirri broyting at nú kalla teir tað suverenitet og fullveldi. Hetta er tað einfalda svarið hjá hesum flokki uppá allar politiskar samfelagsligar spurningar. Einfalt, men demagogiskt, skrivur Rolf Guttesen m. a.:

Spurningurin er nú, um vit royna at fara eitt sindur afturum, hvat ið tað veruliga er, sum tjóðveldismenn svara uppá, og hvat teir halda vera hovudsproblemið í føroyska samfelagnum?

Ikki-eksisterandi spurningar

Teir tosa um *hjálandaveldi*, um danska *kúging* og um danskt *yvirharradømi* og summatar eisini um *eyðræning*. Stór og flott orð, men eisini álvarsligar ákætur. Eg havi kent so nógvur tjóðveldismenn og høyrð hetta so ofta. Men sjaldan kemur tú djúpan ella longri, líkamlið hvat tú spyrst um.

Eru Føroyar eitt *hjáland*? Har til er svarið stutt og greitt nei! Sjálvt orðið *hjáland* er í grundini eisini ein misskiljing. Tað verður brúkt í týðninginum "kolóni", soleiðis sum tey europeisku stórveldini fyrr høvdu koloniar í Afríka og aðrastadur, sum europeisku londini drógu stór ríkudømi burturúr, *eyðrændu*. Teir pindu bæði skattir, arbeiðskraft og náttúruríkudømi burtur úr koloniarinum. Hesi lond høvdu at kalla einki høvdu at siga sjálv, engiskmenn, franskmenn og portugisgar høvdu *yvirvaldið*. Fólkid har og frælsisræslurnar vóru *kúgðar* við vápnamak.

Føroyar eru eingin "kolóni"

Føroyar vóru fyrr norskt skattland, seinni danskt "biland", sum skal skiljast í mun til sjálvt kongaríki, hertogadømi í Sudurjyllandi og so "bilandene". Og tað munnu vera fleiri hundr-

ad ár síðani, at naka ríkudømi er drigið burtur úr Føroyalandi, heldur hevur tað í meðal verið hin vegin. Monopolhandlin gav næstan altíð hall. Í nýggjari tíð (aftaná Heimastýrislógina) betalti danski staturin tað fyrstu tíðina stór málsokir sum skúla, heilsuverk, og annað. Seinni bleiv hetta broytt til blokkstuðul, sum føroyska stjórn sjálvt kundis umsita. Og tað hava teir so gjørt.

Kúging og eyðræning??

So Føroyar eru als einki *hjáland*, og als eingin *eyðræning* er farin fram í nýggjari tíð. Beint tvørturímóti. Gjaldta ongan skatt til móðirlandið, hava ikki verjuskyldu, men hava øll privilegjar (fyrirminur) sum ríkisborgarar. Føroyingar hava, um nakar, *eyðrænt* móðirlandið. Kolonialisma við mótsetum fortæki? Og fært sin egnu, til tíðir, kloddu-poliúk á flestum økjum og søpla milliónir burtur (í Ráfiskagrunnum, í vit-leysum Heiydragangprojekjum, ineffektivar og arr-gantari fyrsting).

Yvirharradømi er eisini eitt skeið hugtak at brúka í hesum sambandi. Hetta er eitt reit propagandaorð. Danska Ríkið, sum Føroyar eru ein partur av, er eitt væl-útvíklad demokráti, við kommunalunum, amtsligum sjálvstýri, og hartil koma so heimastýri í Føroyum og Grønlandi. Ikki alt fungerar perfekt (er tað yvirhævar móguligt?). Men tað er slett ikki so galið enná. Men føroyskur fullveldispolitikkur er so ógmeina erkvísir Gloymir onkur fremmand-

amaður at skammrósar Føroyum og føroyingum, so er hann settur í frystiskáp beinanvegin. Er onkur so naskur, at siga sannleikan, at hava at, at kritiserar, ja so er tað leysur.

"Óngin skal koma her og fortelja okkum nakað".

Forolddað orðatíflar

So alt tað sentrala orðatíflarið og hugburðurin hjá tjóðveldismönnum er forolddað og hevur einki við veruleikan at gera. Føroyar eru hvørki nakað *hjáland*, tað verður ikki *eyðrænt* av dønnum (men kanska av teimum lokalu kapitalistabossunum), og *yvirharradømi*, sum tað var kent í Mali, Sudurafrika, Mozambique ella Vietnam í sínari tíð, hevur ongantíð verið praktiserad í Føroyum. Tað er grovt misbrúk av orðinum, og ein háðan av teimum milliónunum, sum veruliga hava mist livið í bardaganum móti veruligum yvirharradømi og kúging. Einasta *kúging* í Føroyum er tann andaliga, sekterska og so kvinnukúgingin.

Rætt svar

uppá skeivan spurning

Men setur tú spurningarnar: Hvussu sleppa vit burtur úr *hjálandastjóðni*, av við *eyðræning*, *yvirharradømi* og *kúging*, so er rætta svarið loysing og tjóðveldi, ella í tí nýggja "up- sheinaða" propagandamálunum: fullveldi og suverenitet. Men spurningarnir eru skeið stillaðir.

Vandin við hesum er so, at tjóðveldissvarini ikki loysa nøkur verulig problem. Hevur tú eina skeiva ella forfalskaða mynd av

veruleikanum, so kann politiska framferðin, sum byggir á hesa fólksku veruleikamynd, vera til óbottligan skaða.

Ein mynd, fert tú í fjórðin, og tú heldur (á fólkskum grundarlag) at tað eru kyrindir, men veruleikin vísir, at tað er vestfallbroddur, ja so stendur illa til.

Relevantir spurningar!

Loyvt má mær vera at spyrja:

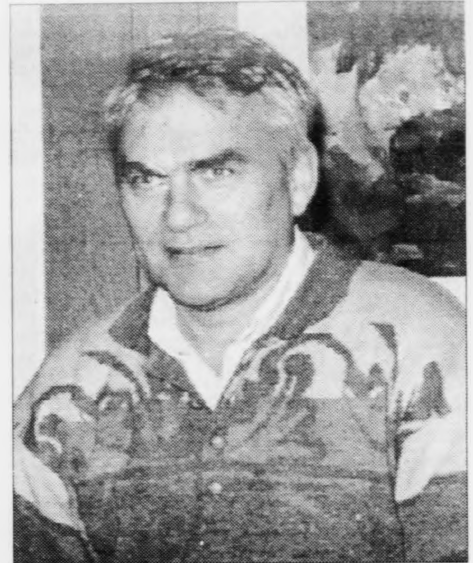
Hvørjar samfelagsligar spurningar og verulig problem loysir fullveldissnakkid? Vera lønmar settar upp? Verður aldurdómurin tryggari? Kemur landið í eini tryggari stóðu í heimspolitikkunum?

Fer býrokratíid í lands- umstingini at fungera betri í mun til borgaran? Verður fiskaripolitikkurin betri? Kemur meira upp úr sjónum? Verður sjóverjan effektivari? Kann samfelagið um nøkur fá ár klára seg uttan blokkstuðulin?

Hvør fær víðari ræsur? Fåa Føroyar betri marknað- aratgongd? Standa Føroyar sterkari í Marktætuni við Bretland? Fer eitt vøggustovuplass at kosta 6000 kr. - um vikuna, sum í Bretlandi?

Verða livsmøguleikarnir stórrir? Verður framtíðin tryggari? Fåa borgarnir við- an ræsi? Verður solidanska vælferðarsamfelagið styrkt og moderniserað? Ella verður tað avmonterað fyri at klára "fullveldið"? Vedur landið ríkari?

Eg dugi ikki at siggja tað. Tá spurningurin er skeið settur ella als ikki er relevantur, so kann svarið vera

- Tá spurningurin er skeið settur ella als ikki er relevantur, so kann svarið vera hvat sum helst. Tað kann vera væl formulerað, tað kann ljóða gott, tað kann kanska eisini hava politiskt propagandavirði. Men tað kemur aldri at loysa nøkur verulig samfelagsmál, sigur Rolf Guttesen

hvat sum helst. Tað kann vera væl formulerað, tað kann ljóða gott, tað kann kanska eisini hava politiskt propagandavirði.

Men - Tað kemur aldri at

loysa nøkur verulig samfelagsmál.

Rolf Guttesen
2. November 1998

Eyðun fer at siga frá um kolvetnisvirksemi

Nú er nakað frálíðið, síðan vit høvdu nakað frá landsins myndugleikum um gongdina í oljumlunum. Oljufelag og onnur áhugað fyrireika seg til at fara undir at leita eftir olju og gassi við Føroyar og til tað sum av hesum virksemi stendst. Bjartskyni er stórt, men hvar standa vit veruliga og hvørjum bíða vit eftir áðrenn farið verður undir royndarboringar?

Til tess at fáa greiðu á hesum máli, skipar Sudurstrøymoyar Sjálvstýrisfelag fyri fundi á landsbókasavniinum

mikuveldið 4. nov. kl. 19.30, har landsstýrismaðurin í olju- og umhvørvismálum Eyðun Elltór fer at leggja fyrir um evnið: Kolvetnisvirksemi við Føroyar. Fundurin er almennur.

Regin settur leiðari á KT-deplinum

Undirvísingar og Mentamálastýrið hevur sett Regin Ellingsgaard í Svínáum sum leiðara á KT-deplinum

Undirvísingar- og mentamálastýrið hevur sett Regin Ellingsgaard í Svínáum, í starv sum leiðari í KT-deplinum undir Undirvísingar- og mentamálastýrinum.

Regin Ellingsgaard hevur m.a. tíkið prógv sum lærari í 1972, heimaskiparprógvg í 1973, árskskeið í psykológ- pædagogik og Datalæru í

1975/76 og onnur skeið, sum m.a. eru innan elektronikk og datalæru.

Regin hevur starvast innan føroyska skúlaverki síðani 1972. Regin var í farloymi úr starvi sínum sum lærari við Felagsskúlan á Oyrabakka frá 1983-85, tað hann var undirvísari í Pfi Data. Síðani 1989 hevur

Regin verið lærugreinaráðgevi í teldi á Landsmiðstöðni fyrri Undirvísingarsambod.

Regin Ellingsgaard hevur starvast við føroyska fólkskúlan síðan 1972

Framtaksgrunnurin ger eisini iløgur í smáar verkætlanir

Í samband við umrøðu í fjórðingum fyrri stuttum um, at Framtaksgrunnur Føroya ikki er hugaður at taka lut í verkætlanum undir 3 mió. kr., skulu vit siga frá, at hetta er ikki rætt.

Framtaksgrunnur Føroya hevur gjørt iløgur í verkætlanir undir 3 mió.

kr. og er eisini minnilutapartaeigari í fyrirkomuliggjardum við væl minni nom- inellum partapeningi.

Tórshavn, tann 30. oktober 1998
Niels Dann West, stjóri